

“Maldonado biedt continue groei”

In Velden staat een van de drie locaties van paprikaweekery Litjens B.V. Op 5,5ha teelt Marc Litjens hier het rode Enza Zaden ras Maldonado. Vorig jaar stond Maldonado in proef tussen het ras Maduro. “Wat betreft totaalproductie kwam hij goed uit de bus en ook de kwaliteit en het vruchtgewicht is goed. Dit deed ons besluiten Maldonado dit jaar op grotere schaal te telen,” aldus Marc Litjens.

Marc Litjens en Ron Driessen

De plantdatum van Maldonado is 8 en 9 december, de zaaidatum is 23 oktober. Litjens teelt Maldonado op een 4-stengelsysteem. “Maldonado is een lichtgevoelig ras en sturing gebeurt dan ook aan de hand van de hoeveelheid licht die we hebben. Op donkere dagen blijf ik laag in etmaaltemperatuur en op lichtere dagen ga ik juist hoog zitten,” vertelt Marc.

Sterke punten

Wat vooral opvalt aan Maldonado is volgens Marc zijn continue groei en het feit dat hij gemakkelijk stapelt. “Ten opzichte van Maduro is Maldonado regelmatig

in groei en zetting. Ook is hij arbeidsvriendelijker. Daarnaast is de snelle doorkleuring een positieve eigenschap. Maldonado is grover, maar doordat hij dunwandiger is, is hij wel lichter van gewicht dan Maduro.” Qua gewicht komt Maldonado uit in het middensegment. Maduro en Maranello zitten in het hogere segment. “Doordat ik naast Maranello nu ook Maldonado teel, heb ik wat rode paprika betreft twee gewichtsklassen binnen mijn bedrijf. Dat geeft een stukje flexibiliteit.”

Zetting

De eerste zetting heeft wat aandacht nodig. Als het donker weer is, moet je

rustig in je etmaal zitten. Is het licht er wel, dan is de zetting geen probleem. Marc: “Maldonado laat makkelijk bloemen vallen als je te hard gaat met donker weer. Maar als het eerste zetsel er eenmaal aanzit, zet hij verder wel heel makkelijk.” Vanaf het tweede zetsel heeft Marc getopt op 10 cm. Dit om zo min mogelijk scheutvruchten te krijgen. “Dubbele vruchten halen we zoveel mogelijk weg tijdens het toppen, zodat de plantbelasting niet te hoog wordt. Het vruchtgewicht blijft dan regelmatig en dat levert betere kwaliteit vruchten op.” Het toppen doet Marc om de 14 dagen, gelijk met het indraaien en vrucht dunnen.

“Frazier scoort goed in de kilo’s”

Nadat hij het groene ras Frazier in de screening had gezien en ervaren, besloot René Willems vorig jaar als een van de eerste telers dit ras op een grotere schaal te telen. René: “Ik teelde Viper, maar dit ras vond ik in de zomer vaak wat te generatief en te licht qua vruchtgewicht. Daarom besloot ik voor het grovere ras Frazier te kiezen.” En dat pakte goed uit, want inmiddels heeft René 11.000 m² van dit ras staan.

René Willems

Van de 11.000 m² teelt René 7.000 m² op een 4-stengelsysteem, met plantdatum 22 januari. Op de overige 4.000 m² staat Frazier op een 3-stengel systeem. Deze planten zijn geplant op 19 februari. Positief aan Frazier vindt René zijn groeikracht en makkelijke zetting. “Door zijn groeikracht dacht ik dat hij wellicht moeilijk zou zetten en teveel groei zou geven, maar niets is minder waar.”

Lichtafhankelijk

Frazier is een lichtafhankelijk ras. “Op een donkere dag moet je vooral rustig aan doen met de temperatuur en watergift. Terwijl hij op een lichte dag juist veel water nodig heeft. In de namiddag is het belangrijk om de temperatuur op te laten lopen. Een generatieve teeltwijze is hier dus op zijn plaats.” Omdat René op zowel een 3- als 4-stengelsysteem teelt, kan hij duidelijk het verschil zien. “Op een 3-stengelsysteem moet je meer generatief sturen. René adviseert dan ook om dit ras op een 4-stengelsysteem te telen. Dan heeft hij van nature al een meer generatieve inslag.”

Watergift

De watergift is bij Frazier een belangrijk aspect, René geeft op een dag met 600 joule slechts twee

keer 150cc. “Omdat Frazier een sterk ras is en van nature al veel worteldruk heeft, is het van belang om niet te vroeg, en zeker niet teveel water te geven op donkere dagen. Op lichte dagen kun je de eventuele intering weer mooi bijdruppelen,” aldus René.

Gewaswerk

Ondanks zijn sterke karakter zit er bij Frazier niet meer gewaswerk in dan bij Viper, het vorige ras dat René teelde. “De winst zit hem vooral in productie en vruchtgewicht, doordat de vruchten veel grover zijn. Ten opzichte van Viper scheelt dit wel 30% in oogstwerk.” De productie t/m week 24 is 14,7 kg/m², met een gemiddeld vruchtgewicht van 210 - 225 gram.

Concluderend stelt René dat Frazier een krachtig gewas is, wat lichtafhankelijk gestuurd moet worden. Met minimaal energiegebruik levert hij mooie uniforme, zware vruchten. Daarnaast scoort Frazier goed in de kilo’s. “Door de eerste vruchten op oksel 2 te laten komen blijft de plant gelijk goed in balans.”

Proefrassen

Op bijna iedere kwekerij staan er wel een of enkele proefrassen. De hoop is altijd dat er een verbetering in zit t.o.v. het standaardras. De praktijk leert echter dat resultaten soms sterk variëren. Ironisch genoeg zijn de rassen die al erg op de standaard lijken vaak in het voordeel ten opzichte van rassen die de potentie hebben een echte stap vooruit te maken. Dat komt omdat laatstgenoemde rassen vaak een ander teeltregime nodig hebben om optimaal te presteren.

Metingen

Uit nieuwsgierigheid over wat er zich afspeelt in het wortelmilieu van proefrassen, besloten wij vorig jaar op diverse locaties watermonsters te nemen voor chemische analyses. De metingen begonnen in januari en liepen door tot in augustus. Als voorbeeld behandelen we hier het standaard groene ras bij bedrijf X en een langer, krachtiger proefras. Dat is logisch, want de teler geeft in

het begin van de teelt relatief veel water en de verschillen in groeikracht tussen de planten is nog klein. Wanneer het licht, het bladoppervlak en de plantbelasting toenemen, nemen ook de verschillen in de mat toe. Bij het groeikrachtigere ras neemt de pH toe (7,5 to.v. 6,9 bij de standaard). Het verschil lijkt klein, maar bedenk dat pH weergegeven wordt langs een logaritmische schaal en dat de effecten op de opneembaarheid van elementen erdoor beïnvloed wordt.

Oplopende EC

Geleidelijk aan loopt ook de EC op in het proefras (6mS, t.o.v. 3,8mS bij de standaard). Net wanneer de buitenomstandigheden vragen om een EC verlaging. In grafiek 1 staat het niveau van de kationen in de mat van het proefras weergegeven als percentage t.o.v. van het standaardras. Geleidelijk aan lopen Na, Ca en Mg op tot circa 200%. K is een uitzondering en blijft op een vergelijkbaar niveau. Grafiek 2 laat het

verloop van de spore-elementen zien en m.u.v. Mn lopen alle elementen op tot 160 a 200% t.o.v. de standaard.

Gevolgen

Zowel de oorzaak als de gevolgen zijn duidelijk. Doordat het krachtige ras meer water opneemt, spoelt de mat minder snel uit en hopen elementen zich op. Het ras kantelt en wordt generatiever. Het vruchtgewicht daalt, de vrucht wordt dof en het oogsten gaat stugger, etc. U als teler kunt hier weinig tegen doen, want u kunt niet sturen op een proefpad. Toch willen wij deze informatie met u delen, want u kunt het mogelijk wel meenemen in uw beoordeling. Door zelf de EC een keer te meten heeft u al een aardig beeld van wat er zich in de mat afspeelt. Heeft u meerdere rassen op kraanvkniveau in een kas staan, dan doet u er verstandig aan om alle rassen regelmatig te bemonsteren in de mat om deze ongewenste situaties te voorkomen.

Grafiek 1: weergave van kationen-niveau tijdens de teelt van proefras als percentage van standaard ras

Grafiek 2: weergave van spore-elementen niveau tijdens de teelt van proefras als percentage van standaard ras

**“E20B.0138
is kwalitatief
goed en een hele
mooie paprika”**

Theo van Wingerden

Het bedrijf van Theo van Wingerden in Monster staat vol met het oranje ras E20B.0138. 5ha in totaal. “Vorig jaar had ik dit ras in een pad staan. Zijn vruchtgewicht, vruchtvorm, kwaliteit en groeikracht hebben me doen besluiten de kas er dit jaar vol mee te zetten”, aldus Theo.

Het ras dat Theo hiervoor teelde, leverde hem teveel vruchten van 140 gram op. “En die gewichtsklasse is nou eenmaal moeilijk verkoopbaar. Vooral in de zomer en het najaar is het lastig om daar een goede prijs voor te krijgen. Ik was dus op zoek naar een ras dat minder kleine vruchten geeft. En zo kwam ik bij E20B.0138 uit. Ik zit nu op een gemiddeld vruchtgewicht van 200+ gram. Maar dus vooral veel minder lichte vruchten.” De vruchtvorm is ook zeker een sterk punt van dit ras, zo geeft Theo aan. “Het is een hele mooie paprika, met een mooie glans.”

Voorzichtig stoken

In de teelt van dit ras is het belangrijk om niet te hard te stoken. Wel actief telen, maar rustig aan met stoken. Anders krijgt hij zwakke bloemen en rekt hij teveel. “In de eerste week heb ik flink gestookt om wortels in de mat te maken. Daarna is het van belang om dag- en nachtverschil te maken. In het begin lijkt hij langzaam te gaan wat groei betreft, maar dan moet je niet de fout maken om te hard te stoken. Uiteindelijk komt het goed. De lengtegroei in de plant is zeker een aandachtspunt. Bij sommige rassen wil je soms wel wat meer strekking, maar dit ras wil je soms juist wat korter hebben.”

Gewaswerk

Het gewaswerk bij E20B.0138 is vooral in het begin vrij eenvoudig. “Het topje komt snel boven de plant uit, dus dan gaat het indraaien vrij snel. Later in de teelt gaat dat indraaien wat moeizamer vanwege zijn lengte.” Het oogsten levert geen problemen op. “De vruchten hangen mooi vrij, dus ik heb geen klachten gehad van mijn medewerkers.”

Productie

E20B.0138 levert een hoge productie. “Dat komt puur door het vruchtgewicht,” aldus Theo. Doordat het ras wat hozerig is, geeft hij de ene week meer kilo’s dan de andere. Dat is wel een klein nadeel volgens Theo. “Het duurt bij E20B.0138 vrij lang voordat hij begint te kleuren, maar als hij eenmaal kleurt dan gaat de doorkleuring heel snel. Binnen no time is hij dan van groen naar oranje. Je moet er dus qua oogsten bovenop zitten en zorgen dat je op tijd de vruchten plukt.”

Opnieuw leren telen

Concluderend stelt Theo dat het een ras is waar je mee moet leren omgaan. “Het is net alsof je opnieuw paprika’s moet leren telen. En met elkaar hebben we het juiste recept nog niet gevonden.” Maar Theo is zeker tevreden over de teelt tot nu toe. “Het ras voldoet aan mijn verwachtingen, zowel qua productie als kwaliteit. En als hij zo doorgaat wordt het ook een positief slot van de teelt.”

*Frank van der Spek,
teeltadviseur Enza Zaden,
en Frank van der Ploeg*

Positieve kennismaking met Kaite

Voor Frank van der Ploeg is dit het eerste jaar dat hij Kaite teelt. Op de tuin van 2,3ha in Nootdorp stond vorig jaar ook al dit gele ras, maar toen was Stefan Hendriks de verantwoordelijke tuinder. Tegenwoordig runt Frank het bedrijf samen met Kees Hendriks jr. Franks eerste kennismaking met Kaite is positief. "De kwaliteit is goed en de vruchten zijn mooi van vorm en dikwandig. Ook heeft dit ras veel regelmaat."

Frank teelt Kaite op 3 stengels op een V-systeem. Zaaidatum is 20 oktober en plantdatum 2 december. Luchtig telen is belangrijk bij Kaite, volgens Frank. "De plant moet zijn vocht kwijt kunnen. Vooral 's ochtends is het van belang om de kas luchtig te houden." In de studieclub met verschillende Kaite-telers waaraan Frank deelneemt, wordt dit door alle tuinders bevestigd.

Tijdwinst

Het gewaswerk van Kaite is lange tijd erg meegevallen. "De laatste drie weken is wat meer topwerk nodig, maar dat komt vooral door het donkere weer. De vruchten oogsten heel makkelijk. Kaite heeft een open gewas en de vruchten zitten dus niet te dicht op elkaar. Dit is een groot voordeel bij het oogsten. Het voorkomt

beschadigingen aan de vrucht en ook het per ongeluk van de plant stoten van andere vruchten is hierdoor veel minder. En het scheelt natuurlijk ook veel tijd."

In lijn der verwachting

De productie van Kaite is vooralsnog volgens verwachting en Frank gaat ervan uit dat de rest van de teelt ook zo zal verlopen. Productie ligt in lijn met verleden jaar en ook met die van andere telers. Het grootste deel van de vruchten valt in de gewichtsklasse 200+ gram. "Doordat ze dikwandig zijn, zijn ze wel zwaar maar niet heel grof. Dat is voor ons heel prettig, want zo passen ze goed in de doos. Daarbij zijn de vruchten van goede kwaliteit en heb ik nagenoeg geen klasse 2 vruchten. Ik ben dus tevreden."

House Fair 2016

In week 24 vond de jaarlijkse Enza Zaden House Fair plaats in de tomaten demokas in 's-Gravenzande. Een week lang openen wij dan onze deuren voor klanten en relaties uit de handel en retail. Naast tomaten zijn dan ook andere producten als paprika, komkommer en aubergine te bewonderen. In een speciaal ingericht supermarktschap presenteren wij de laatste trends uit de retail wereld.

Chris Groot, Produce Chain Manager bij Enza Zaden, kijkt terug op een succesvolle week. "We hebben veel internationale bezoekers mogen verwelkomen. Doordat de House Fair dit jaar in dezelfde week plaatsvond als de Greentech, konden veel internationale relaties hun bezoek aan de House Fair combineren met een bezoek aan de Greentech. Dat heeft zeker bijgedragen aan vooral het percentage Aziatische bezoekers."

Het supermarktschap

Het supermarktschap is een belangrijk onderdeel van de House Fair. Enerzijds om met bezoekers te spiegelen of we marktontwikkelingen herkennen. Anderzijds om gezamenlijk te kijken of we kansen kunnen invullen met het bestaande productportfolio of met rasontwikkeling. Voor de inrichting van het supermarktschap gebruiken we o.a. de supermarktanalyses die Enza Zaden gedurende het jaar uitvoert. De bezoekers herkenden de trends die zij in de markt zien terug in dit schap. Chris: "Het is fijn om bevestigd te zien dat wat wij signaleren overeenkomt met wat de bezoekers zien gebeuren."

In relatie tot paprika zien we in het Europese supermarktschap de continue groei van local-for-local en biologisch. Tevens zien we het aanbod steeds diverser worden. Er is voor ieder wat wils. Blok, punt en mini's, maar ook Lamuyo's en gevlamde paprika's, de Enjoya. "Wat wel opvalt, is dat de puntpaprika populairder wordt in heel Europa. De puntpaprika is een goed alternatief voor de blokpaprika. Qua kleur valt op dat het percentage schapruimte van de groene losse paprika afneemt, terwijl dat van oranje paprika juist toeneemt," aldus Chris. "Daarnaast zien we dat de gemiddelde grofheid van de paprika's omhoog is gegaan, waardoor er meer ruimte is voor de 2-pack ten opzichte van het traditionele stoplicht."

Telersmiddag

Op woensdag 15 juni vond ook de telersmiddag plaats. Het doel van deze telersmiddag is om telers de gelegenheid te bieden om enkele nieuwe rassen die op grotere oppervlakte worden geteeld te beoordelen en ervaringen uit te wisselen. Tevens is er de gelegenheid om in de demo het totaalaanbod te bekijken en onderling kennis uit te wisselen over de verschillende rassen, teelt en marktontwikkelingen. Voor paprikatelers werd een rondgang georganiseerd voor de gele rassen Kaite en E20B.0132. Deze laatste betrof een grote proef. Ook het oranje paprikaras E20B.0138 was onderdeel van de rondgang. De rondgang ging langs kwekerijen L. de Zeeuw en VOF H. Van Wingerden & Zn.

